Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 4 października 2024 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Polityka azylowa – Ochrona międzynarodowa – Dyrektywa 2013/32/UE – Wspólne procedury udzielania i cofania ochrony międzynarodowej – Artykuły 36 i 37 – Pojęcie „bezpiecznego kraju pochodzenia” – Uznanie – Załącznik I – Kryteria – Artykuł 46 – Prawo do skutecznego środka zaskarżenia – Badanie przez sąd uznania państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia

W sprawie C-406/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Krajský soud v Brně (sąd okręgowy w Brnie, Republika Czeska) postanowieniem z dnia 20 czerwca 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 20 czerwca 2022 r., w postępowaniu:

CV

przeciwko

Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky,

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, E. Regan (sprawozdawca), T. von Danwitz, Z. Csehi i O. Spineanu-Matei, prezesi izb, J.-C. Bonichot, I. Jarukaitis, A. Kumin, M.L. Arastey Sahún i M. Gavalec, sędziowie,

rzecznik generalny: N. Emiliou,

sekretarz: C. Di Bella, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 6 czerwca 2023 r.,

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu rządu czeskiego – A. Edelmannová, M. Smolek i J. Vláčil, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu niemieckiego – J. Möller i R. Kanitz, w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: czeski.

– w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman, A. Hanje i P.P. Huurnink, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – A. Azéma i M. Salyková, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 30 maja 2024 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 36 i 37, art. 46 ust. 3 oraz załącznika I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (Dz.U. 2013, L 180, s. 60), a także art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu między CV a Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky (ministerstwem spraw wewnętrznych Republiki Czeskiej – departamentem polityki azylowej i migracyjnej, zwanym dalej „ministerstwem spraw wewnętrznych"), dotyczącego odrzucenia wniosku CV o udzielenie ochrony międzynarodowej.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Konwencja genewska dotycząca statusu uchodźców

3 Zgodnie z art. 1 ust. A pkt 2 Konwencji dotyczącej statusu uchodźców, sporządzonej w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)], która weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r., uzupełnionej Protokołem dotyczącym statusu uchodźców, sporządzonym w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r., który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r. (zwanej dalej „konwencją genewską"), „[w] rozumieniu niniejszej Konwencji termin »uchodźca« stosuje się do osoby, która […] na skutek uzasadnionej obawy przed prześladowaniem z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa […]".

EKPC

4 Europejska Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwana dalej „EKPC"), przewiduje w art. 15, zatytułowanym „Uchylanie stosowania zobowiązań w stanie niebezpieczeństwa publicznego":

„1. W przypadku wojny lub innego niebezpieczeństwa publicznego zagrażającego życiu narodu, każda z Wysokich Układających się Stron może podjąć środki uchylające stosowanie zobowiązań

wynikających z niniejszej konwencji w zakresie ściśle odpowiadającym wymogom sytuacji, pod warunkiem że środki te nie są sprzeczne z innymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego.

2. Na podstawie powyższego przepisu nie można uchylić zobowiązań wynikających z artykułu 2, z wyjątkiem przypadków śmierci będących wynikiem zgodnych z prawem działań wojennych oraz zobowiązań zawartych w artykułach 3, 4 (ustęp 1) i 7.

3. Każda z Wysokich Układających się Stron, korzystając z prawa do uchylenia zobowiązań, poinformuje wyczerpująco Sekretarza Generalnego Rady Europy o środkach, które podjęła, oraz powodach ich zastosowania. Informować będzie również Sekretarza Generalnego Rady Europy, kiedy podjęte środki przestaną działać, a przepisy konwencji będą ponownie w pełni stosowane".

Prawo Unii

Dyrektywa 2005/85

5 Dyrektywa Rady 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich (Dz.U. 2005, L 326, s. 13) została uchylona dyrektywą 2013/32. Artykuł 30 dyrektywy 2005/85, zatytułowany „Określanie na poziomie krajowym państw trzecich jako bezpieczne kraje pochodzenia", przewidywał w ust. 1:

„Bez uszczerbku dla art. 29 państwa członkowskie mogą zachować lub wprowadzić ustawodawstwo pozwalające, zgodnie z załącznikiem II, na określanie na poziomie krajowym innych państw trzecich niż te, które są umieszczone na wspólnej minimalnej liście, jako bezpieczne kraje pochodzenia dla potrzeb rozpatrywania wniosków o udzielenie azylu. Może to obejmować określenie części obszaru państwa jako bezpiecznej, jeżeli w stosunku do tej części spełniane są wymogi załącznika II".

6 Artykuł 31 tej ostatniej dyrektywy, zatytułowany „Koncepcja bezpiecznego kraju pochodzenia", stanowił w ust. 1:

„Państwo trzecie określone jako bezpieczny kraj pochodzenia na mocy art. 29 albo art. 30 może, w następstwie indywidualnego rozpatrzenia wniosku, być uznane za bezpieczny kraj pochodzenia dla konkretnej osoby ubiegającej się o azyl jedynie, jeżeli:

a) posiada on[a] obywatelstwo tego państwa; lub

b) jest on[a] bezpaństwowcem i uprzednio stale zamieszkiwał[a] w tym państwie;

oraz nie podał[a] żadnych poważnych podstaw do nieuznawania tego państwa za bezpieczny kraj pochodzenia w je[j] szczególnej sytuacji i w związku ze spełnianiem przez ni[ą] warunków statusu na mocy dyrektywy [Rady] 2004/83/WE [z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12)]".

7 Załącznik II do wyżej wymienionej dyrektywy, zatytułowany „Określenie bezpiecznych krajów pochodzenia do celów art. 29 i art. 30 ust. 1”, określał kryteria uznawania państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia.

Dyrektywa 2011/95

8 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9), przewiduje w art. 9, zatytułowanym „Akty prześladowania”:

„1. Aby czyn mógł zostać uznany za akt prześladowania w rozumieniu art. 1 [ust.] A konwencji genewskiej, musi on:

a) być na tyle poważny pod względem swojej istoty lub powtarzalności, by stanowić poważne naruszenie podstawowych praw człowieka, w szczególności praw, od których przestrzegania nie można się uchylić na mocy art. 15 ust. 2 [EKPC]; lub

b) być kumulacją różnych środków, w tym takich naruszeń praw człowieka, które są na tyle poważne, by oddziaływać na jednostkę w sposób podobny do określonego w lit. a).

2. Akty prześladowania określone w ust. 1 mogą przybierać między innymi formę:

a) aktów przemocy fizycznej lub psychicznej, w tym aktów przemocy seksualnej;

b) środków prawnych, administracyjnych, policyjnych lub sądowych, które same w sobie są dyskryminujące lub które są stosowane w sposób dyskryminujący;

c) ścigania lub kar, które są nieproporcjonalne lub dyskryminujące;

d) odmowy sądowego środka zaskarżenia, której skutkiem jest kara nieproporcjonalna lub dyskryminująca;

e) ścigania lub kar za odmowę odbycia służby wojskowej podczas konfliktu, jeżeli odbycie służby wojskowej pociągałoby za sobą dokonywanie przestępstw lub czynów stanowiących podstawę wykluczenia określonych w art. 12 ust. 2;

f) czynów wymierzonych w osoby określonej płci lub w dzieci.

3. Zgodnie z art. 2 lit. d) musi istnieć związek między powodami określonymi w art. 10 a aktami prześladowania określonymi w ust. 1 niniejszego artykułu lub brakiem ochrony przed takimi aktami”.

Dyrektywa 2013/32

9 Motywy 18 i 20 dyrektywy 2013/32 stanowią:

„(18) Podejmowanie decyzji w sprawie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w najkrótszym możliwym terminie leży w interesie zarówno państw członkowskich, jak i wnioskodawców, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku.

[…]

(20) W dokładnie określonych okolicznościach, w przypadku gdy wniosek najprawdopodobniej okaże się nieuzasadniony lub gdy występują poważne obawy związane z bezpieczeństwem narodowym lub porządkiem publicznym, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyspieszenia procedury rozpatrywania wniosku, w szczególności poprzez wprowadzenie krótszych, lecz rozsądnych, terminów przeprowadzania niektórych etapów procedury, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku oraz dla skutecznego dostępu wnioskodawcy do podstawowych zasad i gwarancji przewidzianych w niniejszej dyrektywie”.

10 Artykuł 31 tej dyrektywy, zatytułowany „Procedura rozpatrywania wniosku”, przewiduje w ust. 8:

„Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że procedura rozpatrywania wniosku zgodnie z podstawowymi zasadami i gwarancjami określonymi w rozdziale II prowadzona jest w trybie przyspieszonym lub przeprowadzana na granicy lub w strefach tranzytowych zgodnie z art. 43, jeżeli:

[…]

b) wnioskodawca pochodzi z bezpiecznego kraju pochodzenia w rozumieniu niniejszej dyrektywy; […]

[…]”.

11 Artykuł 32 wyżej wymienionej dyrektywy, zatytułowany „Wnioski bezzasadne”, stanowi:

„1. Bez uszczerbku dla art. 27, państwa członkowskie mogą uznać wniosek za bezzasadny jedynie w przypadku, gdy organ rozstrzygający ustalił, że wnioskodawca nie kwalifikuje się do objęcia go ochroną międzynarodową zgodnie z dyrektywą [2011/95].

2. W przypadkach wniosków bezzasadnych, w których zachodzą którekolwiek z okoliczności wymienionych w art. 31 ust. 8, państwa członkowskie mogą również uznać wniosek za oczywiście bezzasadny w przypadkach określonych w ustawodawstwie krajowym”.

12 Artykuł 36 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Koncepcja bezpiecznego kraju pochodzenia", przewiduje:

„1. Państwo trzecie uznane za bezpieczny kraj pochodzenia na mocy niniejszej dyrektywy może, w następstwie indywidualnej oceny wniosku, zostać uznane za bezpieczny kraj pochodzenia dla konkretnego wnioskodawcy tylko, jeżeli:

a) posiada on obywatelstwo tego państwa; lub

b) jest on bezpaństwowcem i uprzednio stale zamieszkiwał w tym państwie;

oraz nie podał żadnych poważnych podstaw do nieuznawania tego państwa za bezpieczny kraj pochodzenia, odnoszących się do jego szczególnej sytuacji oraz do zakwalifikowania go jako beneficjenta ochrony międzynarodowej zgodnie z dyrektywą [2011/95].

2. Państwa członkowskie ustanawiają w ustawodawstwie krajowym dalsze przepisy i zasady stosowania koncepcji bezpiecznego kraju pochodzenia".

13 Artykuł 37 tej dyrektywy, zatytułowany „Uznanie krajów trzecich na poziomie krajowym za bezpieczne kraje pochodzenia", przewiduje:

„1. Państwa członkowskie mogą zachować lub wprowadzić ustawodawstwo pozwalające, zgodnie z załącznikiem I, na określenie na poziomie krajowym bezpiecznych krajów pochodzenia na potrzeby rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

2. Państwa członkowskie dokonują regularnego przeglądu sytuacji w krajach trzecich uznanych za bezpieczne kraje pochodzenia zgodnie z niniejszym artykułem.

3. Ocena, czy państwo jest bezpiecznym krajem pochodzenia w rozumieniu niniejszego artykułu, opiera się na zróżnicowanych źródłach informacji, w tym w szczególności na informacjach z innych państw członkowskich, [Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu (EASO)], [Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR)], Rady Europy i innych właściwych organizacji międzynarodowych.

4. Państwa członkowskie zgłaszają Komisji [Europejskiej] państwa uznane za bezpieczne kraje pochodzenia zgodnie z niniejszym artykułem".

14 Artykuł 43 rzeczonej dyrektywy, zatytułowany „Procedury graniczne", przewiduje w ust. 1:

„Państwa członkowskie mogą, zgodnie z podstawowymi zasadami i gwarancjami określonymi w rozdziale II, przewidzieć procedury pozwalające podejmować na granicach lub w strefach tranzytowych państw członkowskich decyzje dotyczące:

[…]

b) merytorycznej treści wniosku w postępowaniu zgodnie z art. 31 ust. 8".

15 Artykuł 46 dyrektywy 2013/32, zatytułowany „Prawo do skutecznego środka zaskarżenia", przewiduje:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby wnioskodawcy mieli prawo do skutecznego środka zaskarżenia przed sądem w następujących sytuacjach:

a) decyzji podjętej w sprawie ich wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym decyzji:
   (i) o uznaniu wniosku za bezzasadny w zakresie dotyczącym nadania statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej;

[…]
   (iii) podjętej na granicy lub w strefie tranzytowej państwa członkowskiego zgodnie z art. 43 ust. 1;

[…].

3. Aby spełnić wymogi w ust. 1, państwa członkowskie zapewniają, aby skuteczny środek zaskarżenia zapewniał pełne rozpatrzenie ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95], co najmniej w postępowaniach odwoławczych przed sądem pierwszej instancji.

[…]

5. Bez uszczerbku dla ust. 6 państwa członkowskie zezwalają wnioskodawcom na pozostawanie na terytorium do upływu terminu, w jakim mogą oni skorzystać z prawa do skutecznego środka zaskarżenia, a jeśli z tego prawa skorzystano w przewidzianym terminie, do czasu rozpatrzenia środka zaskarżenia.

6. W przypadku decyzji:

a) o uznaniu wniosku za oczywiście bezzasadny zgodnie z art. 32 ust. 2 lub bezzasadny, po rozpatrzeniu go zgodnie z art. 31 ust. 8, z wyjątkiem przypadków, gdy decyzje te opierają się na okolicznościach, o których mowa w art. 31 ust. 8 lit. h);

[…]

sąd uprawniony jest do rozstrzygnięcia, czy wnioskodawca może pozostać na terytorium państwa członkowskiego, na wniosek wnioskodawcy albo z urzędu, jeżeli skutkiem tej decyzji jest odebranie wnioskodawcy prawa do pozostawania w państwie członkowskim oraz jeżeli w takich przypadkach prawo krajowe nie przewiduje prawa do pozostawania w państwie członkowskim do czasu rozpatrzenia środka zaskarżenia.

[…]".

16 Artykuł 53 tej dyrektywy, zatytułowany „Uchylenie", stanowi:

„Dyrektywa [2005/85] traci moc w odniesieniu do państw członkowskich, które są nią związane, ze skutkiem od dnia 21 lipca 2015 r. […].

Odesłanie do uchylonej dyrektywy należy odczytywać jako odesłanie do niniejszej dyrektywy, zgodnie z tabelą korelacji w załączniku III".

17 Zgodnie z załącznikiem I do rzeczonej dyrektywy, zatytułowanym „Uznanie za bezpieczny kraj pochodzenia do celów art. 37 ust. 1":

„Kraj uznawany jest za bezpieczny kraj pochodzenia w przypadku, gdy na podstawie sytuacji prawnej, stosowania prawa w ramach ustroju demokratycznego i ogólnych uwarunkowań politycznych można wykazać, że co do zasady i konsekwentnie nie ma w nim prześladowań w rozumieniu art. 9 dyrektywy [2011/95]; nie stosuje się w nim tortur, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub kar i nie występuje w nim zagrożenie poprzez masowe użycie przemocy w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego.

Przy dokonywaniu takiej oceny bierze się pod uwagę, między innymi, poziom ochrony przed prześladowaniem lub złym traktowaniem zapewniany poprzez:

a) stosowne przepisy ustawowe i wykonawcze obowiązujące w danym państwie oraz sposób, w jaki są stosowane;

b) przestrzeganie praw i wolności ustanowionych w [EKPC] lub Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych [przyjętym w dniu 16 grudnia 1966 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych i który wszedł w życie w dniu 23 marca 1976 r.], lub Konwencji Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur, w szczególności zaś praw, od których nie można czynić odstępstw na mocy art. 15 ust. 2 [EKPC];

c) przestrzeganie zasady non-refoulement zgodnie z konwencją genewską;

d) ustanowienie systemu skutecznych środków zaskarżenia przeciwko naruszaniu tych praw i wolności".

Rozporządzenie 2024/1348

18 Artykuł 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnej procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylenia dyrektywy 2013/32/UE (Dz.U. L, 2024/1348), zatytułowany „Koncepcja bezpiecznego kraju pochodzenia", stanowi w ust. 2:

„Wskazanie państwa trzeciego jako bezpiecznego kraju pochodzenia zarówno na poziomie Unii [Europejskiej], jak i na poziomie krajowym może nastąpić z wyłączeniem konkretnych części jego terytorium lub łatwych do zidentyfikowania kategorii osób".

19 Artykuł 78 tego rozporządzenia, zatytułowany „Uchylenie", przewiduje w ust. 1:

„Dyrektywa [2013/32] traci moc ze skutkiem od dnia, o którym mowa w art. 79 ust. 2, bez uszczerbku dla art. 79 ust. 3".

20 Artykuł 79 wyżej wymienionego rozporządzenia, zatytułowany „Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania”, przewiduje w ust. 2 i 3:

„2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 12 czerwca 2026 r.

3. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do procedury udzielania ochrony międzynarodowej w odniesieniu do wniosków złożonych po dniu 12 czerwca 2026 r. Wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone przed tą datą są regulowane dyrektywą [2013/32]. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do procedury pozbawienia ochrony międzynarodowej, w przypadku gdy rozpatrywanie w celu pozbawienia ochrony międzynarodowej rozpoczęło się po dniu 12 czerwca 2026 r. W przypadku gdy rozpatrywanie w celu pozbawienia ochrony międzynarodowej rozpoczęło się przed dniem 12 czerwca 2026 r., procedura pozbawienia ochrony międzynarodowej jest regulowana dyrektywą [2013/32]”.

Prawo czeskie

Ustawa o azylu

21 Paragraf 2 ust. 1 lit. b) i k) zákon č. 325/1999 Sb., o azylu (ustawy nr 325/1999 o azylu), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, (zwanej dalej „ustawą o azylu”) przewiduje:

„Na potrzeby niniejszej ustawy za:

[…]

b) osobę ubiegającą się o ochronę międzynarodową uznaje się cudzoziemca, który złożył w Republice Czeskiej wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, którego rozpatrywanie nie zakończyło się jeszcze wydaniem ostatecznej decyzji. Cudzoziemiec posiada status osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową również w okresie wyznaczonym na złożenie odwołania zgodnie z § 32 oraz w czasie trwania postępowania sądowego w sprawie odwołania od decyzji ministerstwa zgodnie z [zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (ustawą nr 150/2002 – kodeks postępowania administracyjnego), w brzmieniu mającym zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym (zwaną dalej »kodeksem postępowania administracyjnego«)], jeżeli odwołanie to ma skutek zawieszający, lub do czasu wydania przez sąd okręgowy orzeczenia nieuznającego skutku zawieszającego, jeżeli cudzoziemiec o to wnioskował […],

[…]

k) bezpieczny kraj pochodzenia uznaje się państwo, którego cudzoziemiec jest obywatelem lub, w przypadku bezpaństwowca, państwo jego ostatniego stałego zamieszkania:
   1) w którym, co do zasady i konsekwentnie, nie ma prześladowań, nie stosuje się tortur, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub kar i w którym nie występuje zagrożenie poprzez masowe użycie przemocy w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego,
   2) którego obywatele ani bezpaństwowcy nie opuszczają z przyczyn wymienionych w § 12 lub § 14a,

3) które ratyfikowało umowy międzynarodowe dotyczące praw człowieka i podstawowych wolności oraz które przestrzega tych umów, co obejmuje postanowienia odnoszące się do skutecznych środków zaskarżenia, oraz
4) które umożliwia osobom prawnym monitorowanie sytuacji w zakresie przestrzegania praw człowieka,

[…]”.

22 Paragraf 3d tej ustawy stanowi:

„1. Osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej ma prawo do pozostania na terytorium; […]. Prawo do pozostania na terytorium nie uprawnia do uzyskania zezwolenia na pobyt w rozumieniu [zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (ustawy nr 326/1999 o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej oraz o zmianie niektórych ustaw)]. Ministerstwo ma prawo ograniczyć pobyt osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową na terytorium tylko do części terytorium lub do ośrodka recepcyjnego strefy tranzytowej międzynarodowego portu lotniczego, jeżeli osoba ta nie jest uprawniona do wjazdu na terytorium.

2. Jeżeli osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową nie jest osobą, która ponownie złożyła wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej, jej pobyt na terytorium nie może zostać zakończony na podstawie decyzji administracyjnej lub sądowej; […]”.

23 Paragraf 16 ust. 2 i 3 wspomnianej ustawy brzmi następująco:

„2. Wniosek osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej pochodzącej z państwa, które Republika Czeska uważa za bezpieczny kraj pochodzenia, również odrzuca się jako oczywiście bezzasadny, chyba że wnioskodawca wykaże, że w jego przypadku państwo to nie może być za takie uznane.

3. Jeżeli istnieją podstawy do odrzucenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jako oczywiście bezzasadnego, nie jest konieczne badanie, czy osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową spełnia przesłanki udzielenia azylu przewidziane w § 13 i § 14 lub ochrony uzupełniającej przewidzianej w § 14b. Jeżeli istnieją podstawy do odrzucenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej jako oczywiście bezzasadnego zgodnie z ust. 2, nie ma również potrzeby badania, czy osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową nie wykazuje okoliczności wskazujących, że byłaby narażona na prześladowanie z powodów wymienionych w § 12 lub że groziłaby jej poważna krzywda w rozumieniu § 14a”.

24 Zgodnie z § 32 ust. 2 ustawy o azylu:

„Wniesienie odwołania […] ma skutek zawieszający, z wyjątkiem […] odwołania od decyzji wydanej na podstawie § 16 ust. 2 […]”.

25 Paragraf 85b ust. 1 tej ustawy stanowi:

„W następstwie […] decyzji odrzucającej wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej jako oczywiście bezzasadny – jeżeli nie została ona uchylona przez sąd – lub orzeczenia sądu okręgowego nieuznającego skutku zawieszającego, jeżeli o to wnioskowano, ministerstwo wydaje z urzędu nakaz wydalenia cudzoziemca, ważny maksymalnie przez jeden miesiąc, chyba że postępuje się zgodnie

z [ustawą nr 326/1999 o pobycie cudzoziemców na terytorium Republiki Czeskiej oraz o zmianie niektórych ustaw] […]”.

26 Paragraf 86 ust. 4 rzeczonej ustawy przewiduje:

„Ministerstwo ustanawia w drodze rozporządzenia wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia […]. Dokonuje ono przeglądu ustanowionych w drodze rozporządzenia wykazów krajów co najmniej raz w roku”.

Rozporządzenie nr 328/2015 w sprawie wykonania ustawy o azylu i ustawy o ochronie czasowej cudzoziemców

27 Paragraf 2 pkt 15 vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (rozporządzenia nr 328/2015 w sprawie wykonania przepisów ustawy o azylu i ustawy o ochronie czasowej cudzoziemców) stanowi:

„Republika Czeska uważa za bezpieczny kraj pochodzenia […] Mołdawię, z wyjątkiem Naddniestrza, […]”.

Kodeks postępowania administracyjnego

28 Paragraf 75 ust. 2 kodeksu postępowania administracyjnego stanowi:

„Sąd bada zaskarżone punkty decyzji w granicach podniesionych zarzutów […]”.

29 Paragraf 76 ust. 1 tego kodeksu przewiduje:

„Sąd stwierdza wyrokiem nieważność zaskarżonej decyzji, bez przeprowadzenia rozprawy, z powodu uchybień proceduralnych,

a) jeżeli kontrola jest niemożliwa z powodu niezrozumiałego charakteru lub braku uzasadnienia decyzji,

b) ponieważ stan faktyczny, na którym oparł się organ administracyjny, gdy wydawał zaskarżoną decyzję, nie odpowiada aktom sprawy lub nie znajduje w nich oparcia, bądź wymaga uzupełnienia w znacznym lub istotnym stopniu,

c) ze względu na istotne naruszenie przepisów postępowania przed organem administracyjnym, jeżeli może ono skutkować wydaniem niezgodnej z prawem decyzji co do istoty sprawy”.

Spór w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

30 W dniu 9 lutego 2022 r. CV, obywatel Mołdawii, złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej w Republice Czeskiej. W ramach tego wniosku stwierdził, że w 2015 r. był świadkiem wypadku w Mołdawii, w którym kierowca samochodu potrącił i zabił pieszego, a następnie uciekł z miejsca zdarzenia. W noc wypadku nieznane osoby zjawiły się w miejscu zamieszkania CV, zabrały go do lasu i pobiły.

31 Po ucieczce CV ukrył się u przyjaciół, a dwa dni później wrócił do miejsca zamieszkania i odkrył, że jego dom został spalony. Następnie uciekł z Mołdawii i przedostał się na terytorium Czech, korzystając z fałszywego rumuńskiego paszportu dostarczonego przez znajomą osobę. W latach 2016 i 2019 CV powracał do Mołdawii, starając się, by nikt poza jego kuzynami o tym nie wiedział.

32 Na poparcie swojego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej CV powołał się na groźby kierowane wobec niego w Mołdawii przez osoby, których nie udało się zidentyfikować organom policji. Stwierdził również, że nie chce wracać do swojego regionu pochodzenia z powodu inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

33 Decyzją z dnia 8 marca 2022 r. (zwaną dalej „decyzją o odrzuceniu") ministerstwo spraw wewnętrznych odrzuciło ten wniosek jako oczywiście bezzasadny w rozumieniu § 16 ust. 2 ustawy o azylu, mając na uwadze zebrane dowody dotyczące sytuacji politycznej i bezpieczeństwa w Mołdawii oraz poszanowania praw człowieka w tym państwie trzecim. W szczególności ministerstwo to zauważyło, że zgodnie z art. 2 rozporządzenia nr 328/2015 w sprawie wykonania ustawy o azylu i ustawy o tymczasowej ochronie cudzoziemców Republika Czeska uznaje Republikę Mołdawii, z wyjątkiem Naddniestrza, za „bezpieczny kraj pochodzenia", przy czym CV nie zdołał wykazać, że w jego konkretnym przypadku miałoby być inaczej.

34 CV zaskarżył tę decyzję przed Krajský soud v Brně (sądem okręgowym w Brnie, Republika Czeska), który jest sądem odsyłającym. Przed sądem tym, powtarzając co do istoty argumenty przedstawione na poparcie swojego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, podniósł on, że podczas gdy ministerstwo było zobowiązane do uwzględnienia wszystkich istotnych informacji i dokonania całościowej oceny wniosku, za jedyny czynnik decydujący uznało ono okoliczność, że CV pochodzi z Republiki Mołdawii.

35 Przed wspomnianym sądem ministerstwo spraw wewnętrznych wyjaśniło, że nie było nieświadome sytuacji wynikającej z konfliktu powstałego w wyniku inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Jednakże w dniu, w którym decyzja ta została wydana, nie było informacji wskazujących, że konflikt ten rozszerzy się poza Ukrainę lub że ministerstwo powinno w taki czy inny sposób zweryfikować treść informacji zebranych na temat Republiki Mołdawii.

36 Ponadto sąd wskazuje, że wspomniane ministerstwo przyznało, iż w Mołdawii istnieją fundamentalne niedociągnięcia w zakresie poszanowania prawa, zwłaszcza w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości, w związku z czym nie można wykluczyć istnienia przypadków prześladowań w rozumieniu art. 9 dyrektywy 2011/95. W szczególności istnieje ryzyko ścigania lub wydawania nieproporcjonalnych lub dyskryminujących wyroków skazujących w sprawach karnych, które dotyka w dużej mierze przeciwników politycznych, ich adwokatów, obrońców praw człowieka i działaczy społeczeństwa obywatelskiego. Ministerstwo spraw wewnętrznych uznało jednak, że CV nie należy do żadnej z tych kategorii. Co więcej, CV nie wskazał, że miał jakiekolwiek problemy z mołdawskimi instytucjami państwowymi.

37 W dniu 9 maja 2022 r. sąd odsyłający uwzględnił wniosek CV o nadanie skutku zawieszającego złożonemu przez niego odwołaniu od decyzji o odrzuceniu, przyjmując argument, że wygranie sprawy po opuszczeniu terytorium Czech miałoby dla niego skutek jedynie formalny, ponieważ w Mołdawii byłby narażony na ryzyko doznania poważnej krzywdy ze strony osób, które napadły na niego w tym kraju w przeszłości. Ponadto sąd ów stwierdził, że uwzględnił okoliczność, iż w dniu 28 kwietnia 2022 r. Republika Mołdawii postanowiła – z powodu inwazji Federacji

Rosyjskiej na Ukrainę – przedłużyć okres korzystania z prawa do uchylenia stosowania zobowiązań wynikających z EKPC na podstawie art. 15 tej konwencji, na które to prawo powołała się w dniu 25 lutego 2022 r. z powodu doświadczanego kryzysu energetycznego.

38 Ponieważ wniosek CV o udzielenie ochrony międzynarodowej został odrzucony, ze względu między innymi na okoliczność, że Republika Czeska uznała Republikę Mołdawii, z wyjątkiem Naddniestrza, za bezpieczny kraj pochodzenia, sąd odsyłający zastanawia się, w pierwszej kolejności, nad pojęciem „bezpiecznego kraju pochodzenia", a w szczególności, uwzględniając art. 37 dyrektywy 2013/32 i załącznik I do tej dyrektywy, nad kryteriami uznawania państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia.

39 Po pierwsze, zastanawia się on, czy państwo trzecie nie może być już uznawane za taki kraj, gdy powołuje się na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań przewidziane w art. 15 EKPC.

40 Po drugie, sąd odsyłający zastanawia się, czy prawo Unii stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie uznało państwo trzecie za bezpieczny kraj pochodzenia z wyłączeniem pewnych części terytorium tego państwa. W tym względzie wskazuje on, że możliwość dokonania takiego częściowego uznania, która widniała w art. 30 dyrektywy 2005/85 uchylonej dyrektywą 2013/32, nie jest już przewidziana w art. 37 tej ostatniej dyrektywy. Ponadto sąd ten uważa, że pojęcie „bezpiecznego kraju pochodzenia" ma na celu uproszczenie procedury rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, które to uproszczenie byłoby uzasadnione jedynie w odniesieniu do państw trzecich, których obywatele najprawdopodobniej nie będą potrzebowali udzielenia im ochrony międzynarodowej lub ochrony uzupełniającej. Dotyczyłoby to zatem wyłącznie państw trzecich, które spełniają kryteria określone w załączniku I do dyrektywy 2013/322 na całym swoim terytorium.

41 W drugiej kolejności, w wypadku stwierdzenia, że państwa trzeciego, które skorzystało z prawa do uchylenia stosowania zobowiązań przewidzianego w art. 15 EKPC, nie można uznać za bezpieczny kraj pochodzenia lub że takie uznanie nie może wykluczać części terytorium danego państwa trzeciego, sąd odsyłający zastanawia się nad zakresem kontroli, jaką jest zobowiązany przeprowadzić w tym względzie na podstawie art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 – przepisu, który nie został transponowany do prawa czeskiego, lecz który sąd uważa za bezpośrednio skuteczny.

42 Sąd ten wskazuje w szczególności, że wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone przez obywateli państw trzecich uznanych za bezpieczne kraje pochodzenia mogą, podobnie jak wniosek będący przedmiotem zawisłego przed nim postępowania, podlegać szczególnemu reżimowi rozpatrywania, umożliwiającemu – na podstawie przepisów tej dyrektywy –między innymi rozpatrzenie takich wniosków w trybie przyspieszonym oraz uznanie ich, w stosownych przypadkach, za oczywiście bezzasadne. Sąd ów przypomina również, że w tych okolicznościach państwo członkowskie, w którym osoba ubiegająca się o ochronę międzynarodową złożyła taki wniosek, może nie zezwolić tej osobie na pozostanie na swoim terytorium do czasu rozpatrzenia jej środka zaskarżenia od decyzji o odrzuceniu tego wniosku.

43 W związku z tym sąd odsyłający zastanawia się, czy w sytuacji gdy do sądu wniesiono środek zaskarżenia od decyzji o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wydanej w ramach takiego reżimu, jest on zobowiązany, w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych – zgodnie z art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w świetle art. 47 Karty, podnieść kwestię naruszenia zasad ustanowionych w tej dyrektywie do celów uznania państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, nawet jeżeli to naruszenie nie zostało zaskarżone przez wnioskodawcę, który wniósł ów środek zaskarżenia.

44 W tych okolicznościach Krajský soud v Brně (sąd okręgowy w Brnie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy kryterium uznania za bezpieczny kraj pochodzenia do celów art. 37 ust. 1 dyrektywy [2013/32] określone w lit. b) załącznika I do tej dyrektywy (w myśl którego dany kraj zapewnia ochronę przed prześladowaniem lub złym traktowaniem poprzez przestrzeganie praw i wolności ustanowionych w [EKPC], w szczególności zaś praw, od których nie można czynić odstępstw na mocy art. 15 ust. 2 [EKPC]) należy interpretować w ten sposób, że jeżeli dany kraj uchyli stosowanie zobowiązań wynikających z [tej konwencji] w stanie niebezpieczeństwa publicznego w rozumieniu [jej] art. 15, to nie spełnia on już danego kryterium uznania go za bezpieczny kraj pochodzenia?

2) Czy art. 36 i 37 dyrektywy [2013/32] należy interpretować w ten sposób, że uniemożliwiają one uznanie przez państwo członkowskie państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia tylko częściowo, z określonymi wyłączeniami terytorialnymi, w przypadku których nie ma zastosowania domniemanie, że taka część państwa jest bezpieczna dla wnioskodawcy, a jeżeli państwo członkowskie uzna dane państwo za bezpieczne z takimi wyłączeniami terytorialnymi, to do celów tej dyrektywy nie można uznać danego państwa w całości za bezpieczny kraj pochodzenia?

3) Czy w przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na jedno z dwóch [pierwszych] pytań prejudycjalnych art. 46 ust. 3 dyrektywy [2013/32] w związku z art. 47 [Karty] należy interpretować w ten sposób, że sąd orzekający w sprawie środka zaskarżenia od decyzji o oczywistej bezzasadności wniosku zgodnie z art. 32 ust. 2 tej dyrektywy, wydanej w postępowaniu na podstawie art. 31 ust. 8 lit. b) [wymienionej] dyrektywy, powinien uwzględnić z urzędu (ex officio), również w przypadku braku sprzeciwu wnioskodawcy, fakt, że uznanie kraju za bezpieczny [kraj pochodzenia] jest sprzeczne z prawem Unii ze wskazanych powodów?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

45 Poprzez pierwsze pytanie sąd krajowy zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 37 dyrektywy 2013/32 w związku z załącznikiem I do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że państwo trzecie przestaje spełniać kryteria pozwalające na uznanie go za bezpieczny kraj pochodzenia wyłącznie z tego powodu, że powołuje się na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań ustanowionych w EKPC na podstawie art. 15 tej konwencji.

46 Jak wynika z informacji przekazanych przez ten sąd, skarżący w postępowaniu głównym zarzuca ministerstwu spraw wewnętrznych, że chociaż przedstawił zagrożenia, na jakie jest narażony w Mołdawii, i wskazał, że nie chce wracać do swojego regionu pochodzenia z powodu inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, ministerstwo to oparło decyzję o odrzuceniu wyłącznie na fakcie, że pochodzi on z Republiki Mołdawii, a Republika Czeska uznaje to państwo trzecie, z wyjątkiem Naddniestrza, za bezpieczny kraj pochodzenia. W związku z tym sąd ów zastanawia się, jaki wpływ na to uznanie może mieć okoliczność, że w dniu 28 kwietnia 2022 r., w czasie gdy toczyło się przed nim postępowanie główne, Republika Mołdawii postanowiła przedłużyć okres korzystania z prawa do uchylenia stosowania zobowiązań wynikających z EKPC, na podstawie jej art. 15, z powodu inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

47 Tytułem wstępu należy przypomnieć, że w art. 36 i 37 dyrektywy 2013/32 dotyczących, odpowiednio, koncepcji bezpiecznego kraju pochodzenia i uznania przez państwa członkowskie państw trzecich za bezpieczne kraje pochodzenia, ustanowiono szczególny reżim rozpatrywania wniosku, któremu państwa członkowskie mogą poddawać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej, opierający się na wzruszalnym domniemaniu istnienia wystarczającej ochrony w państwie pochodzenia, które może zostać obalone przez wnioskodawcę, jeżeli wykaże on nadrzędne względy związane ze swoją szczególną sytuacją (zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., A, C-404/17, EU:C:2018:588, pkt 25).

48 Zgodnie z art. 31 ust. 8 lit. b) tej dyrektywy, ze względu na szczególne cechy tego konkretnego reżimu rozpatrywania wniosku, państwa członkowskie mogą zdecydować, po pierwsze, o przeprowadzeniu procedury rozpatrywania wniosku w trybie przyspieszonym, a po drugie, o przeprowadzeniu jej na granicy lub w strefach tranzytowych zgodnie z art. 43 wspomnianej dyrektywy.

49 Ponadto w przypadku gdy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej złożony przez osobę pochodzącą z bezpiecznego kraju pochodzenia uznano za bezzasadny, ponieważ zgodnie z art. 32 ust. 1 dyrektywy 2013/32 organ rozstrzygający ustalił, że wnioskodawca nie kwalifikuje się do objęcia go ochroną międzynarodową zgodnie z dyrektywą 2011/95, państwa członkowskie mogą również uznać taki wniosek, zgodnie z owym art. 32 ust. 2, za oczywiście bezzasadny w przypadkach określonych w ustawodawstwie krajowym.

50 Poza tym jednym ze skutków dla zainteresowanego, którego wniosek odrzucono na podstawie zastosowania koncepcji bezpiecznego kraju pochodzenia jest to, że – odmiennie niż przewidziano to w wypadku zwykłego odrzucenia – można nie zezwolić mu na pozostawanie na terytorium państwa członkowskiego, w którym wniosek ów został złożony, do czasu rozpatrzenia środka zaskarżenia od decyzji o odrzuceniu wspomnianego wniosku, jak wynika z przepisów art. 46 ust. 5 i 6 dyrektywy 2013/32 (zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., A, C-404/17, EU:C:2018:588, pkt 27).

51 Po poczynieniu tych uwag wstępnych należy zauważyć, że art. 37 owej dyrektywy dotyczy, jak wskazuje jego tytuł, uznania państw trzecich na poziomie krajowym za bezpieczne kraje pochodzenia. W szczególności art. 37 ust. 1 stanowi, że państwa członkowskie mogą zachować lub wprowadzić ustawodawstwo pozwalające, zgodnie z załącznikiem I, na określenie na poziomie krajowym bezpiecznych krajów pochodzenia na potrzeby rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

52 Ów załącznik I uściśla w szczególności, że państwo trzecie może zostać uznane za bezpieczny kraj pochodzenia, gdy na podstawie sytuacji prawnej, stosowania prawa w ramach ustroju demokratycznego i ogólnych uwarunkowań politycznych można wykazać, że co do zasady i konsekwentnie nie ma w nim prześladowań w rozumieniu art. 9 dyrektywy 2011/95; nie stosuje się w nim tortur, nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub kar i nie występuje w nim zagrożenie poprzez masowe użycie przemocy w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego.

53 W tym względzie we wspomnianym załączniku wymieniono czynniki, które mogą być brane pod uwagę przy ocenie, między innymi, zapewnianego przez dane państwo trzecie poziomu ochrony przed prześladowaniem lub złym traktowaniem. Wśród tych czynników, w akapicie drugim lit. b)

tego samego załącznika, widnieje przestrzeganie praw i wolności określonych w EKPC, w szczególności tych praw, od których nie można czynić odstępstw na mocy art. 15 ust. 2 owej konwencji.

54 Chociaż wspomniany artykuł EKPC przewiduje, że w czasie wojny lub innego niebezpieczeństwa publicznego zagrażającego życiu narodu możliwe jest podjęcie środków uchylających stosowanie zobowiązań wynikających z owej konwencji, korzystanie z tego uprawnienia jest obwarowane pewnymi gwarancjami.

55 Zgodnie z art. 15 ust. 1 EKPC uprawnienie to musi być, przede wszystkim, wykonywane w zakresie ściśle odpowiadającym wymogom sytuacji i pod warunkiem, że przyjęte środki nie są sprzeczne z innymi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego. W dalszej kolejności ów art. 15 ust. 2 przewiduje, że nie można uchylić zobowiązań wynikających z art. 2 EKPC dotyczącego prawa do życia, z wyjątkiem przypadków śmierci będących wynikiem zgodnych z prawem działań wojennych, oraz zobowiązań zawartych w art. 3 i art. 4 ust. 1 tej konwencji, które zakazują, odpowiednio, tortur i nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania oraz niewolnictwa, i zobowiązań zawartych w art. 7 rzeczonej konwencji, który zawiera zasadę, że nie można karać bez podstawy prawnej. Wreszcie, jak wskazał sąd odsyłający, środki przyjęte na podstawie art. 15 podlegają kontroli Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

56 Ponadto, jak zasadniczo zauważył rzecznik generalny w pkt 62 opinii, z samego powołania się przez państwo trzecie na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań przewidziane w art. 15 EKPC nie można wywnioskować ani tego, że to państwo trzecie rzeczywiście podjęło środki skutkujące uchyleniem stosowania zobowiązań przewidzianych w tej konwencji, ani, w stosownych przypadkach, jaki jest charakter i zakres przyjętych środków uchylających.

57 Wynika z tego, że nie można uznać, iż państwo trzecie przestało spełniać kryteria, o których mowa w pkt 52 niniejszego wyroku, umożliwiające uznanie go za bezpieczny kraj pochodzenia w rozumieniu art. 37 dyrektywy 2013/32, wyłącznie z tego powodu, że powołało się ono na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań przewidziane w art. 15 EKPC.

58 W związku z tym, jak wskazał rzecznik generalny w pkt 85 opinii, takie powołanie się powinno skłonić właściwe organy państwa członkowskiego, które uznało dane państwo trzecie za bezpieczny kraj pochodzenia, do dokonania oceny, czy przy uwzględnieniu warunków skorzystania z owego prawa do uchylenia stosowania zobowiązań istnieją podstawy do utrzymania takiego uznania do celów rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonych przez wnioskodawców z tego państwa trzeciego.

59 Artykuł 37 ust. 2 dyrektywy 2013/32 wymaga bowiem od państw członkowskich regularnego przeglądu sytuacji w państwach trzecich uznanych za bezpieczne kraje pochodzenia. Przyjmując ten przepis, prawodawca unijny zamierzał zobowiązać państwa członkowskie do uwzględnienia faktu, że okoliczności, w których można domniemywać bezpieczeństwo osób ubiegających się o ochronę międzynarodową w danym kraju pochodzenia, ze swej natury podlegają zmianom.

60 W konsekwencji ten wymóg regularnego przeglądu obejmuje również wystąpienie istotnych zdarzeń, które ze względu na swoją wagę mogą wpłynąć na to, czy państwo trzecie uznane za bezpieczny kraj pochodzenia nadal spełnia kryteria określone w tym celu w załączniku I do rzeczonej dyrektywy, a tym samym – na domniemanie, że jest ono w stanie zagwarantować bezpieczeństwo wnioskodawców.

61 Otóż powołanie się na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań przewidziane w art. 15 EKPC stanowi takie zdarzenie. Tym samym, jak zasadniczo zauważył rzecznik generalny w pkt 67 opinii, jeżeli środki sprzeczne z art. 15 ust. 2, uchylające w szczególności zakaz nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania ustanowiony w art. 3 tej konwencji, sprzeciwiają się ze swej natury uznaniu państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, to nie można wykluczyć, że środki uchylające mające wpływ na prawa podstawowe inne niż te, które rzeczony art. 15 ust. 2 wyłącza z zakresu stosowania tego uchylenia, mogą być również niezgodne z kryteriami przewidzianymi w załączniku I do dyrektywy 2013/32 do celów uznania państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia. Co więcej, takie powołanie się na to uprawnienie ujawnia w każdym razie istotne ryzyko znaczącej zmiany w sposobie stosowania przepisów dotyczących praw i wolności w danym państwie trzecim.

62 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 37 dyrektywy 2013/32 w związku z załącznikiem I do tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że państwo trzecie nie przestaje spełniać kryteriów pozwalających na uznanie go za bezpieczny kraj pochodzenia wyłącznie z tego powodu, że powołuje się na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań przewidzianych w EKPC na podstawie art. 15 tej konwencji, przy czym właściwe organy państwa członkowskiego, które dokonało takiego uznania, muszą jednak ocenić, czy warunki skorzystania z tego prawa nie podważają owego uznania.

W przedmiocie pytania drugiego

63 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 37 dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie uznaniu państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, z wyjątkiem niektórych części jego terytorium.

64 W istocie, ponieważ Republika Czeska uznała Republikę Mołdawii za bezpieczny kraj pochodzenia, z wyjątkiem Naddniestrza, sąd ten wyraża wątpliwości co do zgodności takiego częściowego uznania z dyrektywą.

65 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst, cele regulacji, której część on stanowi, oraz, w stosownym przypadku, jego genezę (wyrok z dnia 14 maja 2020 r., Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU i C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, pkt 113 i przytoczone tam orzecznictwo).

66 Jeśli chodzi, w pierwszej kolejności, o brzmienie art. 37 dyrektywy 2013/32, który zgodnie ze swoim tytułem odnosi się do uznania przez państwo członkowskie państw trzecich za bezpieczne kraje pochodzenia, kilkakrotnie pojawia się odniesienie do pojęć „kraju” i „państwa trzeciego” bez wskazania, że do celów takiego uznania pojęcia te mogą być rozumiane jako odnoszące się jedynie do części terytorium danego państwa trzeciego.

67 Jeśli chodzi, w drugiej kolejności, o kontekst, w jaki wpisuje się art. 37 tej dyrektywy, wynika z tego artykułu, po pierwsze, że państwa członkowskie mogą wyznaczyć bezpieczne kraje pochodzenia zgodnie z załącznikiem I do rzeczonej dyrektywy. Jednakże, podobnie jak w przypadku brzmienia wspomnianego art. 37, kryteria ustanowione w tym załączniku nie wskazują w żaden sposób na to, by państwa członkowskie mogły uznać za bezpieczny kraj pochodzenia jedynie tę część terytorium danego państwa trzeciego, w której kryteria te są spełnione.

68 Przeciwnie, zgodnie z postanowieniami wspomnianego załącznika, uznanie państwa za bezpieczny kraj pochodzenia zależy, jak przypomniano w pkt 52 niniejszego wyroku, od możliwości wykazania, że co do zasady i konsekwentnie nie ma w nim prześladowań zdefiniowanych w art. 9 dyrektywy 2011/95, tortur ani nieludzkiego lub poniżającego traktowania lub kar i nie występuje w nim zagrożenie poprzez masowe użycie przemocy w sytuacji międzynarodowego lub wewnętrznego konfliktu zbrojnego.

69 Jak zaś zauważył rzecznik generalny w pkt 92 i 93 opinii, użycie sformułowania „co do zasady i konsekwentnie" wskazuje, że w braku jakiegokolwiek odniesienia do części terytorium danego państwa trzeciego wymienionego w załączniku I do dyrektywy 2013/32 lub w art. 37 tej dyrektywy, przesłanki, o których mowa w tym załączniku, muszą być spełnione na całym terytorium danego państwa trzeciego, aby mogło ono zostać uznane za bezpieczny kraj pochodzenia.

70 Po drugie, jak wskazano w pkt 47–50 niniejszego wyroku, uznanie przez państwo członkowskie państw trzecich za bezpieczne kraje pochodzenia umożliwia poddanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej składanych przez osoby pochodzące z tych państw trzecich szczególnemu reżimowi rozpatrywania o charakterze derogacyjnym.

71 W tym względzie wykładnia art. 37 dyrektywy 2013/32, zgodnie z którą zezwalałby on na uznanie państw trzecich za bezpieczne kraje pochodzenia z wyjątkiem niektórych części ich terytorium, skutkowałaby rozszerzeniem zakresu stosowania tego szczególnego reżimu rozpatrywania wniosków. Ponieważ taka wykładnia nie znajduje jakiegokolwiek oparcia w brzmieniu art. 37 ani szerzej – w owej dyrektywie, uznanie takiej możliwości naruszałoby ścisłą wykładnię, której powinny podlegać przepisy mające charakter derogacyjny [zob. podobnie: wyrok z dnia 5 marca 2015 r., Komisja/Luksemburg, C-502/13, EU:C:2015:143, pkt 61; z dnia 8 lutego 2024 r., Bundesrepublik Deutschland (Dopuszczalność kolejnego wniosku), C-216/22, EU:C:2024:122, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo].

72 W trzeciej kolejności, wykładnia, zgodnie z którą art. 37 dyrektywy 2013/32 nie zezwala państwom członkowskim na uznanie państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, z wyjątkiem niektórych części jego terytorium, znajduje potwierdzenie w genezie tego przepisu. W tym względzie należy zauważyć, że przed wejściem w życie dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie uzyskały możliwość uznawania państw trzecich za bezpieczne kraje pochodzenia do celów rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie dyrektywy 2005/85, w szczególności jej art. 30.

73 Ów art. 30 wyraźnie przewidywał, że państwa członkowskie mogą również uznać za bezpieczną część terytorium państwa trzeciego, jeżeli przesłanki określone w załączniku II do dyrektywy 2005/85, które co do istoty odpowiadają przesłankom określonym w załączniku I do dyrektywy 2013/32, są spełniane w stosunku do tej części terytorium. Wprawdzie załącznik II do dyrektywy 2005/85, podobnie jak załącznik I do dyrektywy 2013/32, wymagał wykazania, że „co do zasady i trwale" nie ma w nim prześladowań, jednak z samego brzmienia art. 30 wynikało, że wymóg ten miał zastosowanie, w przypadku takiego częściowego uznania, jedynie do części terytorium uznanej za bezpieczną.

74 Zgodnie z art. 53 dyrektywy 2013/32 uchyliła ona dyrektywę 2005/85, której art. 30, jak wynika z tabeli korelacji ujętej w załączniku III do dyrektywy 2013/32, został zastąpiony art. 37 tej ostatniej. Jednakże przepis ten nie zawiera już możliwości uznania za bezpieczną części terytorium państwa trzeciego.

75 Zamiar zlikwidowania tej możliwości wynika z samego tekstu nowelizacji art. 30 ust. 1 dyrektywy 2005/85 zawartej we wniosku Komisji dotyczącym dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej w państwach członkowskich [COM(2009) 554 wersja ostateczna, s. 60], gdzie w zdecydowanej większości wersji językowych możliwość ta została wyraźnie wykreślona, a w pozostałych wersjach – usunięta.

76 Ponadto taki zamiar potwierdzono w szczegółowym uzasadnieniu tego wniosku [COM(2009) 554 wersja ostateczna, załącznik, 14959/09 ADD 1, s. 15], przedstawionego przez Komisję Radzie Unii Europejskiej, w którym wyraźnie przedstawiono wolę zlikwidowania możliwości stosowania przez państwa członkowskie koncepcji bezpiecznego kraju pochodzenia w odniesieniu do części państwa trzeciego oraz konsekwencje jej zlikwidowania, a mianowicie – wymóg, by przesłanki materialne takiego uznania były od tej chwili spełniane w odniesieniu do całego terytorium danego państwa trzeciego.

77 Po czwarte wreszcie, cele dyrektywy 2013/32 nie stoją na przeszkodzie takim konsekwencjom, a w związku z tym – takiej wykładni art. 37 tej dyrektywy, zgodnie z którą nie zezwala ona państwom członkowskim na uznanie za bezpieczny kraj pochodzenia państwa trzeciego, którego niektóre części terytorium nie spełniają materialnych przesłanek takiego uznania, określonych w załączniku I do rzeczonej dyrektywy.

78 W tej kwestii należy zauważyć, że dyrektywa 2013/32 – oprócz tego, że realizuje ogólny cel polegający na wprowadzeniu wspólnych norm proceduralnych – ma w szczególności na celu, jak wynika z jej motywu 18, by wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej były rozpatrywane „w najkrótszym możliwym terminie […], bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku” (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 109).

79 W tym kontekście motyw 20 wspomnianej dyrektywy stanowi, że w dokładnie określonych okolicznościach, między innymi w przypadku gdy wniosek okaże się najprawdopodobniej nieuzasadniony, państwa członkowskie powinny mieć możliwość przyspieszenia procedury rozpatrywania wniosku, w szczególności poprzez wprowadzenie krótszych, lecz rozsądnych terminów przeprowadzania niektórych etapów procedury, bez uszczerbku dla odpowiedniego i kompletnego rozpatrywania wniosku oraz dla skutecznego dostępu wnioskodawcy do podstawowych zasad i gwarancji przewidzianych w tej dyrektywie.

80 Jak wskazano w pkt 47–50 niniejszego wyroku, państwo członkowskie może poddać wnioski o udzielenie ochrony międzynarodowej złożone przez osoby pochodzące z państwa trzeciego, które państwo członkowskie uznało za bezpieczny kraj pochodzenia, szczególnemu reżimowi rozpatrywania, opartemu na wzruszalnym domniemaniu wystarczającej ochrony w kraju pochodzenia, w ramach którego możliwe jest między innymi przyspieszenie procedury rozpatrywania tych wniosków.

81 Ponieważ – jak wskazano w pkt 78 niniejszego wyroku – poprzez przyjęcie dyrektywy 2013/32 prawodawca Unii zmierzał do zagwarantowania szybkiego, a zarazem wyczerpującego rozpatrywania wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, do niego należało, w ramach wykonywania uprawnień dyskrecjonalnych, które przysługują mu do celów ustanowienia wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej, wyważenie obu tych celów przy określaniu przesłanek, które muszą być spełniane, by państwa członkowskie mogły uznać państwo trzecie za bezpieczny kraj pochodzenia. W związku z tym okoliczność, że prawodawca

ten nie przewidział w ramach owej dyrektywy możliwości wyłączenia przez państwa członkowskie części terytorium państwa trzeciego do celów takiego uznania, odzwierciedla to wyważenie i wybór prawodawcy, by uprzywilejować wyczerpujące rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonych przez wnioskodawców, których państwo pochodzenia nie spełnia, w odniesieniu do całego swojego terytorium, przesłanek materialnych określonych w załączniku I do wspomnianej dyrektywy.

82 O ile art. 61 ust. 2 rozporządzenia 2024/1348, które uchyla dyrektywę 2013/32 ze skutkiem od dnia 12 czerwca 2026 r., ponownie wprowadza taką możliwość, stanowiąc, że uznanie państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, zarówno na poziomie Unii, jak i na poziomie krajowym, może nastąpić z wyłączeniem konkretnych części jego terytorium, o tyle chodzi tu o uprawnienie prawodawcy Unii do ponownego dokonania wspomnianego wyboru – poprzez ponowne wyważenie celów, pod warunkiem że jest ono zgodne z wymogami wynikającymi w szczególności z konwencji genewskiej i Karty. Ponadto należy stwierdzić, że okoliczność, iż system prawny wprowadzony w tym celu przez owo rozporządzenie różni się od systemu przewidzianego w dyrektywie 2005/85, potwierdza wykładnię, zgodnie z którą prawodawca Unii nie przewidział takiej możliwości w dyrektywie 2013/32.

83 W świetle powyższych rozważań na pytanie drugie należy odpowiedzieć, że art. 37 dyrektywy 2013/32 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie uznaniu państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, jeżeli niektóre części jego terytorium nie spełniają określonych w załączniku I do tej dyrektywy przesłanek materialnych takiego uznania.

W przedmiocie pytania trzeciego

84 Poprzez pytanie trzecie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w świetle art. 47 Karty należy interpretować w ten sposób, że w wypadku wniesienia do sądu środka zaskarżenia od decyzji odrzucającej wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatrywany w ramach szczególnego reżimu mającego zastosowanie do wniosków złożonych przez osoby pochodzące z państw trzecich uznanych, zgodnie z art. 37 tej dyrektywy, za bezpieczne kraje pochodzenia, sąd ten powinien, w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc, wymaganego na podstawie owego art. 46 ust. 3, podnieść naruszenie materialnych przesłanek tego uznania, określonych w załączniku I do wspomnianej dyrektywy, nawet jeśli na naruszenie to nie powołano się wyraźnie na poparcie owego środka zaskarżenia.

85 Zgodnie ze swoim tytułem art. 46 dyrektywy 2013/32 dotyczy prawa do skutecznego środka zaskarżenia przysługującego osobom ubiegającym się o ochronę międzynarodową. Artykuł 46 ust. 1 przyznaje tym osobom takie prawo do skutecznego środka zaskarżenia przed sądem od decyzji dotyczących ich wniosku. Artykuł 46 ust. 3 określa zakres tego prawa do skutecznego środka zaskarżenia, przewidując, że państwa członkowskie związane tą dyrektywą powinny zapewnić, by sąd, do którego zaskarżono decyzję w sprawie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, zapewniał „pełne rozpatrzenie ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]” (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 51 i przytoczone tam orzecznictwo).

86 Ponadto należy przypomnieć, że z orzecznictwa Trybunału wynika, iż cechy środka zaskarżenia, o którym mowa w art. 46 dyrektywy 2013/32, muszą być określone zgodnie z art. 47 Karty, który stanowi potwierdzenie zasady skutecznej ochrony sądowej. Artykuł 47 Karty samoistnie zaś, a więc bez konieczności ustanowienia szczegółowych norm w przepisach prawa Unii lub prawa

krajowego, przyznaje jednostkom prawo, na które mogą się one bezpośrednio powoływać. Nie może być zatem inaczej w przypadku art. 46 ust. 3 tej dyrektywy w świetle art. 47 Karty (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 55, 56 i przytoczone tam orzecznictwo).

87 W tym kontekście, jeżeli chodzi o zakres prawa do skutecznego środka zaskarżenia określonego w owym art. 46 ust. 3, Trybunał orzekł, że wyrażenie „zapewniają, aby skuteczny środek zaskarżenia zapewniał pełne rozpatrzenie ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych" należy interpretować w ten sposób, że państwa członkowskie są na podstawie tego przepisu zobowiązane do zorganizowania swego prawa krajowego tak, by rozpoznawanie odnośnych skarg obejmowało rozpatrzenie przez sąd wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, które umożliwią mu przeprowadzenie zaktualizowanej oceny danego przypadku (zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 110).

88 W tej kwestii, przede wszystkim, należy wskazać, że wyrażenie „ex nunc" uwydatnia obowiązek sądu polegający na przeprowadzeniu oceny uwzględniającej w stosownym wypadku nowe okoliczności, które ujawniły się po wydaniu decyzji będącej przedmiotem skargi. Taka ocena pozwala bowiem na rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w sposób wyczerpujący, bez potrzeby przekazywania sprawy organowi rozstrzygającemu. Przysługujące zatem sądowi uprawnienie do uwzględnienia nowych okoliczności, w których przedmiocie organ ten się nie wypowiedział, wpisuje się w cel dyrektywy 2013/32, przypomniany w pkt 78 niniejszego wyroku (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 111 i 112).

89 W dalszej kolejności zawarty w art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 przymiotnik „pełne" potwierdza, że sąd ma obowiązek rozpatrzenia zarówno okoliczności, które organ rozstrzygający powinien był lub miał możliwość uwzględnić, jak i tych, które wystąpiły po wydaniu decyzji przez ten organ (wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 113).

90 Wreszcie wyrażenie „w stosownych przypadkach", zawarte we fragmencie zdania: „w tym, w stosownych przypadkach, rozpatrzenie potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej na mocy dyrektywy [2011/95]", podkreśla fakt, że pełne rozpatrzenie ex nunc, do którego zobowiązany jest sąd, nie musi koniecznie obejmować rozpatrzenia co do istoty potrzeby zapewnienia ochrony międzynarodowej i że może ono dotyczyć kwestii proceduralnych wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej (zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, pkt 115).

91 Otóż uznanie państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia wchodzi w zakres owych kwestii proceduralnych wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, ponieważ – uwzględniając rozważania przedstawione w pkt 48–50 niniejszego wyroku – takie uznanie może mieć wpływ na procedurę rozpatrywania takich wniosków.

92 Ponadto, jak wskazano w pkt 46 niniejszego wyroku, skarżący w postępowaniu głównym zarzuca organowi, który wydał decyzję o odrzuceniu, że chociaż przedstawił on owemu organowi zagrożenia, na które narażony był w Mołdawii, i oświadczył, że nie chce wracać do regionu pochodzenia z powodu inwazji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, organ ten oparł swoją decyzję o odrzuceniu wniosku wyłącznie na okoliczności, że skarżący pochodzi z Republiki Mołdawii, podczas gdy Republika Czeska uznaje to państwo trzecie za bezpieczny kraj pochodzenia, z wyjątkiem Naddniestrza.

93 Tym samym uznanie tego państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia stanowi jeden z elementów sprawy, na który zwrócił uwagę sąd odsyłający i który powinien on zbadać w ramach środka zaskarżenia od tej decyzji.

94 Należy zatem stwierdzić, że w takich okolicznościach, nawet jeśli skarżący w postępowaniu głównym nie powołał się wyraźnie na ewentualne naruszenie, samo w sobie, zasad takiego uznania, ustanowionych w dyrektywie 2013/32 w celu poddania procedury rozpatrywania wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, złożonego przez wnioskodawcę pochodzącego z tego państwa trzeciego, szczególnemu reżimowi wynikającemu z uznania go za bezpieczny kraj pochodzenia, takie ewentualne naruszenie stanowi kwestię prawną, którą sąd odsyłający musi rozważyć w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc, wymaganego na podstawie art. 46 ust. 3 tej dyrektywy.

95 Decyzja o odrzuceniu wniosku opiera się bowiem wyłącznie na okoliczności, że skarżący w postępowaniu głównym pochodzi z Republiki Mołdawii i że to państwo trzecie należy uznać za bezpieczny kraj pochodzenia. W konsekwencji należy stwierdzić, że czynnik decydujący owej decyzji o odrzuceniu, opierający się na uznaniu tego państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, jest niewątpliwie objęty środkiem zaskarżenia od tej decyzji, wniesionym przez skarżącego w postępowaniu głównym. W związku z tym sąd właściwy do orzekania w przedmiocie tego środka zaskarżenia powinien zbadać, w jego ramach, zgodność z prawem takiego uznania na podstawie wspomnianego art. 46 ust. 3.

96 Zważywszy, w szczególności, na pytania przedłożone przez sąd odsyłający w celu rozstrzygnięcia zawisłego przed nim sporu, przedstawione w pkt 38–40 niniejszego wyroku, jego ocena powinna, w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc, wymaganego na podstawie art. 46 ust. 3 i na podstawie materiałów zawartych w aktach sprawy, po pierwsze, dotyczyć powołania się na art. 15 EKPC, jeżeli właściwe w tym względzie organy nie były w stanie rozważyć znaczenia takiego istotnego czynnika dla dalszego spełniania przez państwo trzecie uznane za bezpieczny kraj pochodzenia kryteriów ustanowionych w tym celu w dyrektywie 2013/32. Po drugie, ocena ta powinna dotyczyć naruszenia wynikającego z przepisów tej dyrektywy warunku, zgodnie z którym uznanie państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia musi obejmować całe jego terytorium.

97 Ponadto Trybunał wyjaśnił już, że w przypadku gdy obywatel państwa trzeciego spełnia warunki udzielenia ochrony międzynarodowej określone w tej dyrektywie, państwa członkowskie są co do zasady zobowiązane do przyznania wnioskowanego statusu, gdyż państwom tym nie przysługują żadne uprawnienia dyskrecjonalne w tym zakresie (zob. podobnie wyrok z dnia 29 lipca 2019 r., Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, pkt 50 i przytoczone tam orzecznictwo).

98 Z całości powyższych rozważań wynika, że na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, iż art. 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w świetle art. 47 Karty należy interpretować w ten sposób, że w wypadku wniesienia do sądu środka zaskarżenia od decyzji odrzucającej wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatrywany w ramach szczególnego reżimu mającego zastosowanie do wniosków składanych przez osoby pochodzące z państw trzecich uznanych, zgodnie z art. 37 tej dyrektywy, za bezpieczne kraje pochodzenia, sąd ten powinien, w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc, wymaganego na podstawie owego art. 46 ust. 3, podnieść, na podstawie informacji zawartych w aktach sprawy i uzyskanych w toku postępowania przed nim, naruszenie materialnych przesłanek takiego uznania, określonych w załączniku I do tej dyrektywy, nawet jeśli na naruszenie to nie powołano się wyraźnie na poparcie owego środka zaskarżenia.

W przedmiocie kosztów

99 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 37 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej w związku z załącznikiem I do tej dyrektywy**

   należy interpretować w ten sposób, że:

   państwo trzecie nie przestaje spełniać kryteriów pozwalających na uznanie go za bezpieczny kraj pochodzenia wyłącznie z tego powodu, że powołuje się na prawo do uchylenia stosowania zobowiązań przewidzianych w europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., zgodnie z art. 15 tej konwencji, przy czym właściwe organy państwa członkowskiego, które dokonało takiego uznania, muszą jednak ocenić, czy warunki wykonania tego prawa nie podważają owego uznania.

2) **Artykuł 37 dyrektywy 2013/32**

   należy interpretować w ten sposób, że:

   stoi on na przeszkodzie uznaniu państwa trzeciego za bezpieczny kraj pochodzenia, jeżeli niektóre części jego terytorium nie spełniają określonych w załączniku I do tej dyrektywy materialnych przesłanek takiego uznania.

3) **Artykuł 46 ust. 3 dyrektywy 2013/32 w świetle art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej**

   należy interpretować w ten sposób, że:

   w wypadku wniesienia do sądu środka zaskarżenia od decyzji odrzucającej wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej rozpatrywany w ramach szczególnego reżimu mającego zastosowanie do wniosków składanych przez osoby pochodzące z państw trzecich uznanych, zgodnie z art. 37 tej dyrektywy, za bezpieczne kraje pochodzenia, sąd ten powinien, w ramach pełnego rozpatrzenia ex nunc, wymaganego na podstawie owego art. 46 ust. 3, podnieść, na podstawie informacji zawartych w aktach sprawy i uzyskanych w toku postępowania przed nim, naruszenie materialnych przesłanek takiego uznania, określonych w załączniku I do tej dyrektywy, nawet jeśli na naruszenie to nie powołano się wyraźnie na poparcie środka zaskarżenia.

Podpisy